

מסורת הש"ס

א) חולין דף נז, טז [שם: וע"ש];
א) [תוספ' שבת פ"ב ע"ש];
ד) [תוספ' פ"ג];
ס) [תוספ' שם];
ו) שם, ו) שם, ח) ז"ל לבינו;
ט) [לעיל כח:];
י) [חז"ל צ"ל אפרון];
ס) [וע"י תוס' מגילה כח. ד"ה ועוד];

גליון הש"ס

רש"י ד"ה ואין חוששין בו דאין זה קורע ע"ם לתפור. קשה לי הא מ"מ אסור מדדבנן ולאמאי לא כתב רש"י כפשוטו דהא קי"ל כר"ש דדבני שאין מתכוין מותר ופסקו רישה לא היו דהא היו רק חשש שמה תקרע:

לעזי רש"י

קומיבר"א [קונטרסבר"א]. לבחוש.

מוסף תוספות

א. ביר"ט משום דחוסמי מחסם לה. והילכך יש ליהור בפסח שרגילין העולם לקנות כלים חדשים לבשל בהם דבר מערב הפסח. שניה. משום טרחא דהפשטה קלה טפי. מ"פ. ג. כיון דבחודשים הן מדצריכי עדיין חיסום א"כ בלא הפנת צונן אפילו היסק ראשון אסור כדאמר לעיל. ח"ש סימן טו. דבח דהיתרא עדיף. ש"ת. ה. [קאמר] ועוד ר"א מיקל כמו שהיקל למעלה שהוא חידוש, אבל התם דהוי חומרא כיון דאיפסקו לא שייך למימר ועוד דלא הוי חידוש. רנב"ר.

שצריך לצודק. אס ויכלו לקבל ס' לצונה הלכך ציו"ט לא דלמא פקעי ואשמכח דטרח שלא לצורך: ואמרי לה **שצריך לחסמן**. להקשותם.

בהסק ראשון הם מתחזקין ומתקשים הלכך אע"ג דלצורך יו"ט נמי הוא דהא לולין עליהם מיהו כיון דבהסק זה נעשה כלי אסור:

סנן הסם. באלו טרפות: **דרסה וטרפה בכותל**. אדם שדרס על העוף **בהמה ומפרכסת**. ואינה יכולה לעמוד: **ושסהה מעט לעט**. יוס א' שלם ושהטה כשרה: ה"ג א"ר אלעזר בר' ינאי משום ר"א אלעזר בן אנטיגנוס **צריכה דדיקה**. כי שהתה מעט לעט נמי צריכה דדיקה לאחר שהיטה שמה נשתברו רוב ללעותיה או נשברה השדרה ונפסק החוט שלה או אחד משאר מיני טרפות. ושהייה דמעת לעט אלטנריך דאי לא שהתה אע"פ שצדקה ולא מנא סימן טרפות טרפה שזו היא אחת משמנה עשרה טרפות ונקרא רסוקי אצרים שאצריה מתפרקין כולן ואע"פ שאין רושם ניכר בה וחו סימנה אס שהתה מעט לעט צידוע שלא נתרסקו אצריה דקים להו לרבנן מסיני דרסוק אצרים אינה חיה מעט לעט אבל שאר מיני טרפה חיה כל שנים עשר חדש: **מהו לשחטה ציו"ט**. מי חיישין הואיל וצריכה דדיקה ואיתיליד בה רעותא: **מי מחזיקין רעותא**. בגוה משום חשש אסור מלאכה ציו"ט דלמא משתכח טרפה ונמנא שוחטה שלא לצורך. בשלמא שאר בהמות אע"ג דמתמרינן אנפשיין וצדקתן מיהו סמרינן ארובא ורוב בהמות אינן טרפות הכא מאי: ציו"ט. כלומר משום חומר מלאכה ציו"ט: **מפני שצריך לצדקן**. וחיישינן דלמא פקעי. אלמא מחזיקין רעותא משום חומר יו"ט שלא ללנבן: **מפני שצריך לחסמן**.

ולא משום חשש פקיעה אלא דודאי משוי ליה מנא בהסק זה: **שופס אס הקדרה**. מושיבה רקנית על האור: **מגיס**. מנער צפק שקורין קומיבר"א: **כולן חייבין**. מביא את האור משום מצעיר את הגחלת דכשוא מוליכה היא ממלצה מרות הליכתו. ומביא את העניס לאור משום מצעיר. שופס קדרה לקמיה מפרש מאי עביר. נותן מים ותכלין ומגיס משום מנבל שאף הוא אכ מלאכה: **דאייתי אור מעיקרא**. כולוהו עצדי מעשה

כדפרישית: **דאייתי אור לנסוף**. איהו הוא דעבד והיך לא עצדי מידי: **צקדירה חדשה עסקינן**. שנותנין אותה רקנית על האור לחסמה:

ומשום לבון רעפים נגעו בה. משום הך גזירה גופה שאסרו ללנבן

רעפים נגעו גם בזו: **חדשים**. וכ"ש ישינים: הרי הן **כלל הכלים הנטלין**. בשבת נחצור דחזו למיתב בגזיייהו מידי: **אין סכין אוחן שמן**. להחליקן וללחממן: **עשין**. שפין: **ואין מפיגין אופן**. לאחר הסקן אין מפיגין הסקן צלזון לחסמן שמתקשין ע"י הנוטין. וכולוהו משום דמתקן מנא: **ואס**. להפיגין בשציל לאפות שהוסקו הרבה וחושש שלא תשרף הפת מותר: **מולגין**. צרותחין: **אין עופלין אוחס**. צסיד להסיר שערן דהוי דרך העבדנין: **ואין גוזזין אופן במספרים**. דמחזי כצריך לשער: **ואין גוזזין הירק**. התלוש שיש בו ראשי עלין נרקצין וכמושין אין גוזזין אותן בתספורת שלו שגוזזין בה מן המחוצר דמאן דחזי סכר שלקטן היוס: **קונדס ועבציות**. מיני ירקות הן שיש טורח בתקונן: **פורני**. הן תגוריס שלנו הגדולים ופיהם צדסם ולא חיישינן לטרחא אס יש לו אוכלין הרבה דלא סגי ליה בתנור: **שמה ספסח**. ע"י שחדשה היא ונמנא טורח שלא לצורך: **אין נופחין צמפות**. דמחזי כאומן עושה מלאכה: **ואין מסקנין אס השפוד**. ודלא כר' יהודה. ס' אי נמי צנרסם מערב י"ט ודברי הכל: **אין מפלעין אס הקנה**. לתת קרומיותיו תחת המליח על האסקכלא שעושה כלי דכל מידי דעביד להשתמש צו הוי תקון כלי: **ואין חוששין שמה סקרע**. ואפי' נקרעת לא כאכפת לן * דאין זה קורע על מנת לתפור: **בתנ"י ועוד אמר ר' אליעזר**. משום דתנא אחת לקולא גבי מוקפה והדר אמר אחריתי קאמר ועוד. וקשיא לי בגוה והא אפסקוהו רבנן צמילי טובא צאין מוילאיין את האור והיך דצהדיה ויהיינו מלמא אחריתי דלאו מלמאי לא אותצנייה צעירוצין (דף כג.) גבי ועוד דר' יהודה בן צבא דאותציה מר"א דסוכה ושינין לא אפסקוהו אלא בצמליה ואלו אותצניה מהא לא הוה ליה לשנויי הכי ואומר אני שגרסת המשנה שלא כסדר: **עומד אדם על המוקצה**. הצריך האומנה והזמנה מועלת לו כגון אחזי ולא אחזי דאמר צאין דצדי (לעיל דף טו:):

המביא פרק רביעי ביצה

לד.

הבא בקדרה חדשה עסקינן. ומשום לבון רעפים נגעו בה ויש מזהרים שלא לבשל במחלה צקדירה חדשה* ולא היא דהכא צקדירה רקנית דלא שייך בה לבון רעפים שזופתה קודם שמיצא המים אבל כשמנשלין בה מאלל לא שייך בה לבון רעפים: **במולגין הראש והרגלים**. אבל כל

גופו של גדי אסור: **הואיל ויכול בהפשט הקלה לעשות טפי: ואין מפיגין אותן בצונן כדי לחסמן ואם בשביל לאפות הרי זה מותר**. ומימה דלאמר לעיל אסור לחסמן אע"פ שהוא עושה נמי כדי לללות עליהם וי"ל דשאני צין רעפים לתנור דמנור (שאני) כיון דהוא עושה ע"י משקין שאני דאינו ודאי חוסמן: **ואין אופין בפורני חדשה שמה תפחת**. וא"ת והא אמרינן לעיל ואס בשציל לאפות מותר וי"ל דהכא שאני צפורני שהוא גדול ויש לחוש יותר שמה תפחת:

אין נופחין במפוח בו. פירש ר"י מדלא מפליג צין מפוח של אומנין וצין מפוח של צעל הצית כי היכי דמפליג בשל אומן צין מפוח לשפופרת משמע דכל המפוחין אסורים אפילו של צעל הצית נמי ויש לומר שלא לנפח צו כלל מיהו העולם נהגו צו היתר ע"י להפכו מלמעלה למטה ואומר מ"ה הר"ר פרך נ"ע דיש לדחות מה שפיר' מדלא מפליג וכו' דשמא הא עדיפא ליה דכולי בשל אומן קא מיירי:

ועוד אמר ר' אליעזר עומד אדם בו. פשט"י דמשום דקאמר ר"א חדא לעיל גבי נוטל אדם קיסם קאמר הכא ועוד אחריתי לקולא והקשה רש"י הא אפסקו צמילי טובא צאין מוילאיין האור והיינו צמלמא אחריתי דלא * אמרו בה רבי אליעזר ורבנן וא"כ לא שייך ציה למימר ועוד דהכי מוכח צעירוצין (דף כג. ושם) דכל היכא דאפסקוהו צדצר דלא איירו בה לא שייך למימר ועוד ע"כ נראה לפירוש רש"י דהגרסא מהמשנה משווצת היא צספרים והא דאמר ר' אליעזר עומד אדם כו' יש להיות קודם ההיא דאין מוילאיין וכו' וקשה דא"כ גם סדר הגמ' אינו כמשפט ור"ת אומר דהיכא דהוו תרוייהו לקולא שפיר קאמר ועוד * אע"ג דאפסקו צמילי אחריתי* והא דאמרינן צעירוצין דלא שייך למימר ועוד היינו היכא דהוו חדא לחומרא וחדא לקולא * והא דאפסקוהו זהו לפי שרואה לשנות מילי דאור גבי הדדי:

ואומר

ת"ר תנור וביורים חדשים נטלין בחצר כשאר הכלים, אבל אין סכין אותן בשמן, ואין טשין אותן במטלית, ואין מפיגין אותן בצונן לחסמן כדי לתקם, ואם בשביל לאפות מותר. ת"ד מולגין את הראש ואת הרגלים. פירוש מרתיחין אותן בחמין להעביר השיער מעליהן. ומהבחיבין אותן באור, אבל לא טופלין אותם בחרסית ולא באדמה, ואין גוזזין אותן במספרים. ואין גוזזין הירק בתספורת שלו, אבל מתקנין את הקינרת ואת העכביין. ומסיקין ואופין

ערכ

בפורני ומחמין חמין באנטיכי. פירוש אנטיכי כדתנן אנטיכי אע"פ שגרופה אין שותין ממנה, והני מילי בשבת אבל ביר"ט מותר. ואין אופין בפורני חדשה שמה תפחת. ת"ר אין נופחין באור במפוח, אבל נופחין בשפופרת. ואין מתקנין השפוד ואין מחדדין אותו, ואין פוצעין קנה לצלות בו מליח, אבל פוצעין אגודים במטלית ואין חורש משום קריעה. אלו כולן פשוטות הן והלכות הן. **בתנ"י** א"ר אלעזר עומד אדם על המוקצה ערב שבת כו'.

עין משפט
נר מצוה

גד א מ"ה פ"ג מהל' י"ט הל' יא טוש"ע א"ח ס' תקנ סעיף א':
בה ב ג מ"ה פ"ט מהל' שחיטה הלכה כ סמג עשין סג טוש"ע י"ד ס' נח סעי' ב ג:
גו ד מ"ה פ"ב מהל' י"ט הלכה ד סמג לאון עה טוש"ע א"ח ס' תלח סעיף ח:

גו ה מ"ה פ"ט מהל' שבת הלכה ד:
גח ו מ"ה פ"ג מהלכות י"ט הל' יא סמג לאון עה טוש"ע א"ח ס' תקנ סעיף ה:

גכז ז מ"ה שם הל' ז סמג שם טוש"ע א"ח ס' תק סעיף ד:
ח ט מ"ה וסמג שם טוש"ע א"ח ס' תקי סעיף ו:

כא י מ"ה שם הל' יא טוש"ע שם ס' תקי סעיף א':

כב כ מ"ה שם הל' י טוש"ע א"ח שם:

כג ל מ"ה פ"ד שם הלכה ז טוש"ע א"ח ס' תקב סעיף א':

כד מ מ"ה שם הלכה ח טוש"ע א"ח ס' תקק סעיף א':

כה נ מ"ה פכ"ד מהל' שבת הלכה דן טור ש"ע שם סעיף ב:

רבינו חננאל

ואמרי לה מפני שצריך לחסמן, לשתום הנקבים. ואחינן למפשט מיהא דתנן דרסה או שטרפה בכותל או שרצצתה בהמה והיא מפרכסת ושהתה מעט לעת ושחטה כשרה. ותני עלה ר' אליעזר בן אנטיגנא אומר משום ר' אליעזר בן ינאי אפילו שהתה מעט לעת צריכה בדיקה, ויכוון דצריכה בדיקה לא שחטינן לה ביר"ט כשם שאין מלבנים הרעפים, ואוקימנא משום דצריך לבדוקן. ודחה ר' וירא ואמר אנן מפני שצריך לחסמן מתנינן לה. ת"ד אחד המביא את האור, ואחר שופת קידיה חדשה בלא מים, ומשום ליבון נגעו בה. ואחד נתן בה מים, ואחד נתן בה כבשד ואחד נתן בה תבלין, ואחד מגיס בה כולן חייבין, והוא שהיה באור מקודם לכן שכולן עשו מעשה, הנותן עצים משום מדליק, והנותן מים משום מחמם, והנותן בשיר משום מבשל כו'. ואם לא הביא האור אלא אחר כולן, אינו חייב אלא הנותן האור בלבד. ת"ר תנור וביורים חדשים נטלין בחצר כשאר הכלים, אבל אין סכין אותן בשמן, ואין טשין אותן במטלית, ואין מפיגין אותן בצונן לחסמן כדי לתקם, ואם בשביל לאפות מותר. ת"ד מולגין את הראש ואת הרגלים. פירוש מרתיחין אותן בחמין להעביר השיער מעליהן. ומהבחיבין אותן באור, אבל לא טופלין אותם בחרסית ולא באדמה, ואין גוזזין אותן במספרים. ואין גוזזין הירק בתספורת שלו, אבל מתקנין את הקינרת ואת העכביין. ומסיקין ואופין